Не дають мені тепер проходу в селі. Коли йду в школу, обов’язково вигляне із хати сусідка, язиката тіточка:

— Яке гарне пальтечко! — сплескує в долоні (і вміє ж отак прикинутися!).— А де стара свитка?

Ну що ти їй скажеш? Що гуси з’їли? Мовчки тікаю з людських очей. Намагаюся проскочити не вулицею, а низом, попід городами,— може, думаю, нікого не зустріну. Та де там! В березі, на моє нещастя, теж когось носить.

І чого до мене причепилися? Хіба я винний? Хочете, розкажу, як воно було...

Наша школа стоїть над ставком. Прямо з вікна греблю видно. Від шкільного порога до ставка — крута стежина. Взимку добряча виходить ковзанка. Сядеш на портфель і летиш з вітерцем аж на лід. А вчителі нарікають: "Не ставок — просто біда!" Це тому, що ніяким дзвоником хлопців не докличешся. Як почнуть у битки грати, дрючком у клас не заженеш.

І ось прийшла в село рання весна. Заглянула в школу, пустила поміж партами сонячних зайчиків, стала підмовляти: "Ходіть, хлопці, на вулицю!" А тут ще після уроків хтось кинув:

— Льодохід починається!

Звісна річ, усі повалили до ставу. Біжимо юрбою, мокрий сніг бризками розлітається. А сміху, а галасу скільки — ніби зграя шпаків налетіла!

Збилися на греблі, дивимось: вода піднялася, розколола кригу, і попливли по ставу білі острівці.

— Чорноморці, на кораблі! — войовниче крикнув мій друг Грицько і перший з палицею в руках стрибнув на крижину; крижина захиталася, трохи накренилася, але капітан міцно стояв на ногах і правив у "відкрите море".

Дівчата аж заніміли від страху.

— Боїтеся, заячі душі?! — засміявся я.— Ану, подивіться, як справжній чорноморець плаває!

Вибрав я крижину, яка менша, розігнався і плиг на неї! Торох! — розкололася крижина. Шубовсть! — ляснуло по воді.

— Рятуйте! Тон-не! — різонув по серцю дівчачий вереск.

А я сам не розумію, що роблю. Мов очманілий, борсаюсь у

воді, ухкаю на весь берег і так скажено гребу, наче я не в ставок, а в казан з окропом звалився.

— Ставай, там же мілко — кричать з греблі.

Хвицнув ногами — дійсно, щось тверде. Випростався і очам своїм не повірив: чи ба, води і до пояса немає. То виходить, я на мілині пірнув? Дівчата, що тільки-но звали на поміч, аж залящали від сміху. І я чомусь загигикав. Хоч, правда, і не дуже смішно було — від крижаної купелі трясло мене, як у лихоманці.

Вибрався на берег, а з одежі вода дзюрком ллється. Старенька свитина (мати з своєї ватянки перешила) обвисла, давить мене до землі.

— Капітан з розбитого корита! — чмихнув хтось за спиною.

— Ану, цить, дурносміх! — заступився Грицько.

Він допоміг мені перевзутися.

— Пішли,— каже,— до нас. Обсохнеш на печі, а тоді — додому.

Що то друг — завжди виручить! Ну, уявіть собі: причвалаю я мокрий, як курка, до своєї хати. Покажусь на материні очі... О, буде грому на все село!

Я вже зібрався йти за Грицьком, коли раптом:

— Ти куди, окаянна душа?! Ану вертай, зараз же вертай, кажу тобі!

Мати! Біжить з лозинякою! І який базіка сказав їй?

Як вперіщила ненька мене по мокрій спині — вода цвіркнула на всі боки. А я ні з місця, наче примерз до землі.

— Марш додому, мучителю мій!

Гнала по селу та все хрестила.

— Ось тобі, щоб на лід не бігав! — хльось по ногах.— Ось тобі, щоб одежину беріг! — трісь межи плечі.— Ось тобі, щоб матері слухався! — стьоб нижче пояса.

Втлумачувала ненька науку щиросердо.

А мені що? Свитка товста, на ваті, до тіла материнське "хрещення" не пристає. Спочатку, як хльоскала, тільки бризки летіли, але швидко стало підмерзати, і лозина почала відскакувати, наче лупили нею по дерев’яній діжці.

Поки ми дістались до свого двору (а це далеченько), свитка моя геть задубіла. Рукава трубами стирчать. Ні зігнутися, ні повернутися — отака біда. З носа у мене капає, а щоб витерти — ніяк не дістану.

Бачить мати, як я мучуся, кричить:

— Скидай свитку!

І радий скинути, так мене ніби ланцюгами скували. Посинів увесь, дрижаки хапаю. Ох, і набралась мати мороки, поки витрусила мене з льодяної одежі. Спересердя кинула свитку на тин:

— Хай вимерзне надворі! Куди ж її в хату?

А мене на піч загнала. Наступного дня в школу не пішов — посоромився материне пальто одягти. Гріюсь на теплій черені, а сам думаю: "Воно й добре вийшло — хоч арифметики здихався". Сиджу день, другий. Знічев’я, поки свитка підсихає, по стінах зиркаю. Якраз проти печі — портрет старшого брата. Він у нас військовий льотчик, лейтенант. Дивиться на мене брат з докором: "Осоромився, капітане? Тепер відлежуєшся?"

А я думаю: і що в моєму братові особливого? Здається, такий же хлопчак був, як і всі, а зараз літає десь аж за хмарами, мати подяки від командування одержує. Мовляв, хороброго сина виростила.

Раптом чую, ніби гуси гелгочуть. То мені, думаю, почало ввижатися. Накрив голову подушкою, а гусиний лемент і крізь подушку добирається. Я вже злякався: мабуть, від корабельної аварії світ мені замакітрився...

Сів я на лавці знесилений, тяжко віддихуюсь. І знову — гусиний гелгіт! Ще голосніший! Чую, ніби надворі, біля тину, клята птиця товчеться. Глянув у вікно і остовпів: сусідчині гуси мою свитку їдять!

Насунули у двір хмарою, скубуть вату і несуть у сарай. Кубла мостять — не інакше!

Вибіг я на двір, за палицю:

— Гиля, бусурмани!

Кинувся до свитки — одні рубці залишилися! Пропала моя свитка ні за цапову душу!

Тут я зовсім зажурився. Чесно кажучи, дуже закортіло мені в школу. Навіть арифметика здалася не такою вже нудною. А до того ж — весна, сонечко припікає, Грицько з ватагою, певно, аж до Чорної скелі подався. І я причепився до матері:

— Пошийте пальто. Скоріше пошийте.

Розпорола мати стару братову шинель. Хороше вийшло пальто, майже льотчицьке. І побіг я, весело підстрибуючи, до школи. І все було б добре, коли б не рознеслася по селу чутка про злочинство гусей. Не дають тепер мені проходу. Кожен перепитує: "Чи то правда, що гуси твою свитку з'їли?"

А хіба я винний?